

Ensamkommande barns integration i Sverige

- *En kvalitativ studie om ensamkommande barns upplevelse om integrationsprocess*

Kandidatuppsats
Offentlig förvaltning
<Shabbir Hussain>

<A-K2021:35>

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Kandidatprogram i offentlig förvaltning
Svensk titel: Ensamkommande barn och svenskt samhälle
Engelsk titel: Unaccompanied children's integration in Sweden
Utgivningsår: 2022
Författare: Shabbir Hussain
Handledare: Hanna Uddbäck
Examinator: Osvaldo Salas
Nyckelord: Ensamkommande barn, Integration, Social nätverk, Socialtjänst, Empowerment

Förord

Stort tack till min handledare Hanna Uddbäck för all råd, stöd och lärarrik vägledning under hela min undersökning. Sedan tackar jag alla ensamkommande barn som deltog i intervjuerna och delade med sig alla erfarenheter och upplevelse därför jag fick komplettera min undersökning.

Sammanfattning

Bakgrund: Den oroande situationen i världen speciellt i länderna med krig tvingar barnen att lämna deras länder ensamma och hamna i ett annat land med massa svårigheter och överraskning. Det har varit brister i ensamkommande barns integration och utveckling från myndigheter och socialtjänsten. Jag har undersökt om hur ensamkommande barn upplevde deras integrationsprocess, utveckling och försörjning i Sverige.

Syfte: Syftet med studien är att studera hur ensamkommande barn som har kommit till Sverige efter 2015 har upplevt integrationsprocessen med fokus på socialtjänstens roll i denna process,

Metod: Undersökningen gjordes genom kvalitativ metod med semistrukturerade intervjufrågor som formulerades och ställdes till fem utvalda ensamkommande barn i Borås. Intervjuerna genomfördes på Dari språk hemma hos mig, spelades in och transkriberades.

Resultat: Ensamkommande barn upplevde att situationen vid anländ till Sverige både bra och överraskande. Situationen ändrades vid tiden och blev svårare när asylprocessen fördröjde, barnen fyllde 18 år som ledde till konsekvensen att barnens asylprocess påverkas negativ. Barnen fick inte tillräcklig hjälp från socialtjänsten på grund av kontakt avbrott samt brist på resurser. Barnens sociala nätverk och självförtroende hjälpte dem i fortsättning att klara sig i samhället och försörja sig.

Slutsats: Ensamkommande barn fick inte den hjälp som skulle förbättra deras integrationsprocess och utveckling. Socialtjänsten istället prioriterade barnens andra behov det vill säga skolgång, boende och ekonomisk stöd. Barnen lyckades klara sig med hjälp av deras sociala nätverk, kontakter och språkkunskap.

Nyckelord: Ensamkommande barn, Integration, Social nätverk, Socialtjänst, Empowerment

Abstract

Background: The worrying situation in the world, especially in the countries with war forces the children to leave their countries alone and end up in another country with lots of difficulties and surprises. There have been insufficiencies in performance of social services and other authorities regarding unaccompanied children's integration and development. I have investigated how unaccompanied children experienced their integration process, development and support in Sweden.

Objective: The purpose of my research is to study the unaccompanied children who experienced the process of their integration after they came to Sweden in 2015 in accordance with the role of the social services.

Metod: The survey was conducted using a qualitative method with semi. Structured interview questions that were formulated and asked to five selected unaccompanied children in Borås. The interviews were conducted in Dari language at my home, recorded and transcribed.

Results: Unaccompanied children experienced that the situation on arrival in Sweden was both good and surprising. The situation changed over time and became more difficult when the asylum process was delayed, the children turned 18 which led to the consequence that the children's asylum process was negatively affected. The children did not receive sufficient help from the social services due to contact interruptions and lack of resources which directly affected their integration process. The children's social networks and self-confidence continued to help them survive in society and support themselves.

Conclusion: The unaccompanied children did not receive the help that would improve their integration process and development. The social services instead prioritized the children's other needs such as schooling, housing and financial support. Children managed to cope with the help of their social networks, contacts and language skills.

Keywords: Unaccompanied children, integration, social network, social services, empowerment.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
1 Inledning	7
1.1 Syfte	7
1.2 Frågeställning	8
1.3 Avgränsningar	8
2 Bakgrund	8
3 Tidigare forskning	9
I detta avsnitt ser vi på olika studier som genomfördes i olika område om ensamkommande barns liv, integrationsprocess, utveckling samt socialtjänstens och myndighetens roll att genomföra integration.	9
3.1 Integrationspolitik i Sverige	9
3.2 Barnperspektiv om integration	9
3.3 Myndigheternas roll för integration	10
4 Teori	11
4.1 Integration	11
5 Metod	13
5.1 Metodval och datainsamling	13
5.2 Urval och rekrytering	14
5.3 Presentation av respondenterna	14
5.4 Tillvägagångssätt	14
5.5 Etik	15
5.6 Analysmetod	15
6 Resultat	16
6.1 Första tiden i Sverige	16
6.2 Barnens psykisk hälsa och åtgärder	18
6.3 Integration	19
6.3.1 Kommunikation med socialtjänsten	19
6.3.2 Socialsekreterarnas roll i de ensamkommande barnens integration	20
6.3.3 Myndigheterna och samhällets ansvar	21
6.4 Sociala nätverk och levnadssituation	22
7 Analys	24
7.1 Integration	24
8 Diskussion och slutsats	27
9 Förslag på vidare forskning	29

10 Käll och litteraturförteckning	29
11 Bilagor	31
11.1 Bilaga 1	31
11.2 Bilaga 2	32
11.3 Bilaga 3	33

1 Inledning

År 2015 var ett ovanligt år för världen och Sverige då mer än 35000 ensamkommande barn kom till Sverige vilket är mer än 20 procent av alla asylsökande i landet (Migrationsverket 2016). Kriget i Syrien, oro i Afghanistan och Somalia orsakade att nästan alla ensamkommande barn i Sverige kom från dessa tre länder. En ovanligt stor andel asylsökande resulterade i att migrationsverket inte var förberedd på att ta emot, registrera, handlägga och fatta beslut under en kort period och det tog flera månader att behandla dessa asylärenden. (Migrationsverket 2015).

Alla asylsökande i Sverige, särskilt ensamkommande barn, ska få de basala behoven tillgodosedda, det vill säga boende, vård och omsorg, skolgång och företräde eller god man, enligt Socialstyrelsen (2020). Första kommunen eller ankomst kommunen har ansvaret att ta hand om asylbarnen innan barnet får registrering från Migrationsverket till samma eller annan kommun. Migrationsverket anvisar barnet till kommunen som ordnar de behov barnet har det vill säga kontakt med socialtjänsten, boende, vård, skolan osv (SFS: 2016:38). Tidigare forskning visar att ensamkommande barn har haft problem i Sverige när det handlar om olika aspekter det vill säga relation med myndigheter, skolgång, självbestämmande, försörjning och integration. Enligt UNICEF 2020 har denna problematik påverkat ensamkommande barns utveckling och integreringsprocess i Sverige. Vi ser artiklar, insändare i tidningar och sociala media som uppmärksammar de brister såsom utveckling och integrering av ensamkommande barn, brist på personal i olika boende och brist på resurser sedan hösten 2015.

Sverige har skrivit under FNs barnkonvention och gjorde den till lag och ska följa lagar.. Dessa grundläggande principer är att det ska vara förbud mot diskriminering, lika värde och rättigheter, rätt till beslut för barnens liv och utveckling och rättigheter att utveckla sina åsikter och tankar (Unicef u. å.). Likt alla andra barn i Sverige har ensamkommande barn rättigheter och ska ha samma rätt till boende, skola och andra sociala rättigheter. Barnen från andra kulturer och länder kan möta stora svårigheter när hamnar i ett nytt land med nya regler och annan kultur och därför finns det olika myndigheter och organisationer som har ansvar att ta hand om dessa barn. Kommuner har ett särskilt stort ansvar när det handlar om de ensamkommande barnens välmående. Kommuner under socialtjänstens övervakning bär ansvaret att verkställa lagen för att barnen ska ha ett bra liv (Socialstyrelsen 2020). Ambitionen i denna studie är att undersöka vilken hjälp och stöd ensamkommande barn upplevde att de fick av socialtjänsten när de kom till Sverige hösten 2015 eller senare. Det är intressant att veta hur processen utfördes av myndigheter från barnens perspektiv. Genom intervjuer med ensamkommande barn kommer jag utforska barnens boende, skolgång, hälsa och integration och försörjningsprocess under dessa år.

Det har gått 6 år sedan flyktingkrisen i Sverige och en stor andel ensamkommande barn har redan fyllt 18 år och etablerat sig. I mina intervjuer ska jag ha fokus på ensamkommande barnens integration och utvecklingsprocess från ankomsten till Sverige. Det finns tidigare forskning om socialtjänst personalens upplevelser av att arbeta med ensamkommande barns integration och utveckling och därför är det intressant att studera hur barnen själva upplever socialtjänstens stöd angående deras integration och utveckling i Sverige.

1.1 Syfte

Syftet med studien är att studera hur ensamkommande barn som har kommit till Sverige efter 2015 har upplevt integrationsprocessen med fokus på socialtjänstens roll i denna process.

1.2 Frågeställning

- Hur har ensamkommande barn som anlänt i Sverige år 2015 och senare upplevt stöd från socialtjänsten?
- Vilka hinder hade de ensamkommande barnen i integrationsprocessen?
- Vilken hjälp fick barn för deras integration i samhället ?

1.3 Avgränsningar

Denna studie avgränsas genom att forska och studera ensamkommande barnen upplevelse på följande sätt:

- Endast ensamkommande barn som har anlänt i Sverige 2015 och senare
- Endast Sjuhärad region
- Jag utgår från 6 vetenskapliga artiklar, böcker och officiella webbsidor
- Intervjua 5 ensamkommande barn

2 Bakgrund

Den oroande situationen i världen speciellt i länder med krig tvingar många barn att lämna sina hemländer ensamma och hamna i ett annat land med massa svårigheter och överraskningar. Det finns olika stöd och hjälp från staten och kommuner att ta hand om de barn som är födda i Sverige eller flyttat hit från andra länder. Staten och kommuner har skyldigheter och ett särskilt uppdrag att ge ensamkommande barn stöd och hjälp. Ensamkommande barn som kom efter 2015 fick boende i form av familjehem och HVB hem, skolgång beroende på hur mycket barnet har läst i sitt land, vård och tandvård samt olika typer aktiviteter för att må fysiskt och psykiskt bra. CFL (Centrum för flerspråkigt lärande) var en viktig del av barnens skolgång som förberedde barnen att lära sig svenska och börja vanlig skola.

Efter gymnasielagen infördes år 2017 tillkom kravet för att stanna kvar i landet för ensamkommande barn att klara gymnasieutbildning och hitta ett jobb för att försörja sig och bevisa att de kan klara sig själva. Enligt gymnasielagen får ett flyktingbarn förlänga sitt uppehållstillstånd om barnet har varit i Sverige senast 24 november 2015, har väntat i minst 15 månader för sitt första avslag och har fyllt 18 år (Lag (2017:353)). Ett stort antal ensamkommande som redan fyllde 18 år var tvungna att välja vård och äldreomsorg programmet och börja jobba inom äldreomsorgen för att förlänga deras uppehållstillstånd. En stor andel ensamkommande barn fick välja vård och äldreomsorg programmet för att förlänga deras uppehållstillstånd.

Under hösten 2015 fanns brister i alla områden det vill säga brist på utbildad personal med tillräcklig kunskap om integration, brist på resurser i form av boende och tillräcklig med plats i skolor, brist på legitimerade tolkar som kunde minska missförstånd och vara behjälpliga för att minska extra arbete och spara tid. I en kartläggning som genomfördes av Göteborgs universitet förklarar orsaken bakom migration av ensamkommande barn. Rapporten ger olika orsaker såsom ekonomiska, strukturella skillnader mellan olika länder, politiska instabilitet såsom krig och konflikt, fattigdom osv.

Enligt en undersökning från socialtjänsten sökte 35369 ensamkommande barn asyl under 2015 vilket var en ökning jämfört med åren innan och efter. År 2012 sökte 3578 ensamkommande asyl och år 2019 var antalet bara 902 (Socialtjänsten 2020).

Anvisningskommuner hade en hel del problem med mottagande av ensamkommande barn. Språkbrister, legitimerat tolks tillgänglighet, beroende brist och resurser skapade stora oro och svårigheter med integration och att hitta sin plats i samhället. Ett stort problem som ensamkommande barn hade och som oroade socialtjänsten var psykosociala problem som för en del ledde till missbruk av droger och alkohol (Socialstyrelsen 2017).

Ensamkommande barns upplevelse om myndighetens och socialtjänstens ansvar angående integrationsprocess är en forskning som görs i denna uppsats.

3 Tidigare forskning

I detta avsnitt ser vi på olika studier som genomfördes i olika område om ensamkommande barns liv, integrationsprocess, utveckling samt socialtjänstens och myndighetens roll att genomföra integration.

3.1 Integrationspolitik i Sverige

Sarstrand Marekovic (2012) beskriver förändringarna och utvecklingen i Sverige från 1980 till 2010. Huvudansvariga för ensamkommande samt nyanlända i Sverige under denna period ändrades flera gånger. Huvudansvariga för mottagandet av flyktingar var arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och arbetsgruppen för flyttnings ansvar (AGFA).under 1980 som hade huvudansvar att stödja och underlätta invandrades integrering. Sedan fick kommunerna ansvaret där socialförvaltningar fick större roll och ansvarsområde angående invandrare. Ansvaret under kommunerna och förvaltningen ledde till att socialtjänstlagen stärkte socialsekreterarnas roll för att fokus ska läggas på integrering av nyanlända i samhället (Sarstrand Marekovic 2012). Etablering av nyanlända efter år 2010 blev statligt ansvar där arbetsförmedlingen blev huvudman för vuxna flyktingar istället för socialförvaltning. Ansvaret för de ensamkommande barnen var dock vara kvar hos kommunerna tills de fyller 18 år där målet med fokus på att barnen ska integrera i samhället (Sarstrand Marekovic 2012). Skiftet av huvudman och ansvariga aktörer kan ha påverkat ensamkommande barns försörjning och möjlighet att integreras på arbetsmarknaden. Det är därför intressant att utforska hur ensamkommande barn fick stöd och hjälp från socialtjänsten samt arbetsförmedlingen för att integrera sig i samhället och utveckla sin socioekonomiska roll i samhället.

3.2 Barnperspektiv om integration

Husseini och Punzi (2021) beskriver i sin artikel om ensamkommande afghanska flickors integration och utveckling i Sverige. Afghanska flickor upplever stora svårigheter att behålla sin kultur och normer samt acceptera ny kultur och anpassa sig i ett helt annat samhälle. Ensamkommande unga flickor hade svårt att integrera men de stöttade varandra och fick bra hjälp av lärarna, vänner i skolan och socialtjänsten. De fick information om deras rättigheter och skyldigheter som var viktiga för integration och välbefinnande. Husseini och Punzi

(2021) tillägger om ensamkommande barns integrering av svenska och afghanska traditioner och barnen fick undvika delar av afghansk kultur som inte passade i svensk samhället och välja som är positiv för deras integration och utveckling. Sverige är ett land med snabba åtgärder angående ensamkommande barns ankomst till landet det vill säga boende, skol , ekonomiska stöd osv men samtidigt Sverige är ett land med diskriminering, marginalisering och exkludering när handlar om integration i samhället. Staten har tydligt mål i integrationspolitik som baseras på jämlikhet, inkludering och rättigheter av alla individer oavsett etniska och kulturella bakgrund. Integration är en process som båda parter deltar att förstå varandra och ta i sig annan kultur och normer. Medborgare ska ha förståelse särskild det är viktigt för flera sårbara situationer som att vara asyl, barn och en tjej (Husseini och Punzi (2021). Stress, längtan för familj, ensamhet och sorg har påverkat negativt barnens skolgång och integration med andra. Familjehem, socialtjänsten, lärare och andra vuxna i samhället har uppskattat, gett stöd och kärlek för att barnen känner sig en del av samhället. Ensamkommande flickor vill behålla delar av afghansk kultur till exempel att äldre och lärarna har respekt i samhället som de får i Afghanistan samt det finns andra kulturella och traditionella normer som skiljer sig mellan dessa två länder.(Ibid).

3.3 Myndigheternas roll för integration

Brunnberg och Hart (2016) pekar på vikten av att myndigheter såsom arbetsförmedlingen och socialtjänsten att ensamkommande barn kommer i arbetsmarknaden i god tid. Stöd och hjälp från familjehem och hem för vård eller boende personal kan vara en viktig del av barnens arbetsliv och förberedelse inför övergången till arbete, integrering och försörjning på egen hand. Språk och kultur spelar nyckelroll för ensamkommande barnen att integrera och etablera sig i samhället. Hoppfulla anknytningar är termen som Brunnberg och Hart (2016) använder sig av i sin artikel som har central fokus om ensamkommande barnens etablering och integrering i samhället. När barnen behärskar svenska språket då får dem möjligheter att skaffa sina personliga identiteter och beskriva sina tankar och idéer och detta är möjligt vid skolgången. Skolgång ger barnen kunskaper om samhället, språk och akademiska kunskaper samt att förstärka sina personliga identiteter. Å andra sidan socialtjänst personalen har ansvar för barnens välmående och utvecklingen. De har nära kontakt med andra enheter som har kopplingen till ensamkommande barnens dagliga liv för att barnen ska ha så bra som möjligt enligt lagstiftning och verkställa de viktiga insatserna för att försäkra att barnen inte får illa.

Ensamkommande barn fick inte vara delaktig i beslutfattandet beskriver Zingmark och Sharma (2016) i forskning om ensamkommande barns upplevelse av socialtjänstens stöd. Barnen fick beslut och bestämda tider t.ex. för olika möte och barnen var tvungna att acceptera dessa tider annars dem skulle bli av med deras busskort. De kände sig exkluderad och begränsad av socialtjänsten för att bestämma över deras vardagsliv. Det var mycket viktigt att barnen uppmuntras att fatta egna beslut , vara med och bestämma och ta egna initiativ (Zingmark och Sharma 2016). Det finns diskrepans inom relationen mellan socialsekreterare och ensamkommande barn när det gäller ekonomiska stödet och familjeanknytning. Barnen fick inte arbeta och tjäna mer än 3000 kr per månad eftersom det finns regler om att barnen har mer än ett visst belopp då debiteras bidraget som hen får månadsvis. Sharma och Zingmark 2016 påpekar vikten av körkort för ett ung vuxen i arbetslivet men samtidigt är de begränsade att inte tjäna pengar mer än vad det är bestämt. Det finns en annan problematik som skapar diskrepans mellan socialtjänsten och ensamkommande barn när barnen vill resa och träffa deras familjer. Det finns regler enligt

socialsekreterarna att de inte får ekonomisk hjälp att åka till deras hemland för att träffa deras barn (Zingmark och Sharma 2016).

Forskning och studier ovan beskriver mest om ensamkommande barnens liv i Sverige och integrering i samhället. En del studier visar relation mellan socialtjänst och myndigheternas och ensamkommande barn utifrån olika perspektiv. Det finns juridisk och rättighetsbaserat perspektiv som har tagits upp i olika studier. Försörjning, trivsel och integrering var forskningen och studiernas fokus. Jag kommer däremot att studera hur ensamkommande barnen upplevde deras utveckling och etablering i samhället efter hösten 2015 och senare och vilka stöd och hjälp fick de av socialtjänsten angående integreringsprocess.

4 Teori

Detta kapitel beskriver ett teoretiskt perspektiv på *integration*.

4.1 Integration

Begreppet integration har inte enbart en förklaring istället dess betydelse ändras från land till land, olika tider, intresse, kulturer, perspektiv att se på integration och aktörer involverade i integrationsprocess. (Bucken knapp 2020). En grund förklaring till integration kan vara att migranter ska få sina rättigheter för ett fungerande samhälle. Integration kan tolkas på olika sätt och olika perspektiv och aspekter dvs sociala, ekonomiska, politiska eller kulturella aspekter. En migrant eller asylsökande kan ha integrerat i arbetsmarknaden att arbeta på lager och försörja sig men har denna migrant integrerat i samhällets andra område ? Hur det ser ut att ha kontakter med andra medborgare och vara delaktig i samhällets andra viktiga delar ? (Bucken knapp 2020). Integration beskrivs som migranter flyttat till ett land blir bekanta med ursprungliga medborgare i ett samhälle. Det finns två olika modeller av integration dvs strukturell och social integration där ekonomiska och arbetet tillhör till den strukturell integration samt andra sociala relationer beskrivs i den sociala integrationen. (Diaz 1993). Alla aspekter i integrationsprocess är viktiga för invandrare. Ekonomisk stabilitet och arbetssituation, sociala kontakter med majoriteten i samhället spelar stor roll i integrationen. Diaz 1993 påpekar om den politiska och individuella integrationen där invandrare deltar i landets politiska process och känner sina rättigheter som en vanlig medborgare. Varje individuell har egna sätt att skapa kontakter med andra i samhället. Individuell integration handlar om hur individ själv utnyttjar möjligheterna och använda sina förmågor att integrera. Nyanlända ska delta i samhällets utveckling och känner sig en del av samhället och det är landets ansvar att skapa möjligheter till de nyanlända för deltagandet. På detta sätt blir integrationsprocess lättare och smidigare när ursprungliga folk och invandrare interagera med varandra och känna sig trygga. (Diaz 1993).

Sverige är ett välfärdsland som ger migranter grund behov såsom gratis utbildning, boende och vård till migranter men samtidigt är Sverige ett land där migranter upplever marginalisering, exkludering och diskriminering. (Kelly & Hedman 2016). Fastän enligt integrationspolitik har alla lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett etnisk och kulturell bakgrund man har. Korac (2003) beskriver integration som 'Two way process' som inkluderar ömsesidighet och interaktion mellan migranter och ursprungsbefolkning. Det är viktigt att förstå vad integration är från migranternas perspektiv och det är möjligt om man

intervjuar migranter och försök att veta vad integration är för honom. (Korac 2003). Migranter har tidigare upplevt våld, diskriminering och sociala och politiska problem och hamnat i ett nytt samhälle därför det är viktigt att veta hur integration tolkas ur migranternas perspektiv. (Ibid).

Länder inom EU har genomfört integrationspolitik till exempel obligatorisk integration kurser, medborgarskapsprov och samhällsorientering kurser som kan hjälpa invandrare och migranter att ha kunskap om landets lagar och regler samt integrera med andra i samhället (Bucken knapp 2020). I Sverige har integrationsprocess varit en viktig politik bland alla politiska partier och vid integration kan skapas förståelse för integrationspolitik. Syftet med Integration är att invandrare ska utgöra sin kultur och tradition samt lär sig det svenska kultur, normer och värdering som finns i samhället. Integration ger möjligheter till invandrare att delta i kulturella och sociala aktiviteter och att vara aktiv i samhället på olika sätt (Darvishpour och Westin 2015). Att integrera sig i det nya samhället eller få medborgarskap i ett annat land inte betyda att glömma bort sina normer, tradition, kultur och tidigare medborgarskap för att visa att man har anpassat sig till det nya samhället. Det är samhällets ansvar att hjälpa till de nyanlända att känna sig trygga och anpassa sig i samhället och behålla deras ursprung och kultur. (Ibid).

Empowerment är ett sätt till integration där individen tar kontroll över sitt liv i den grad att kunna påverka faktorer i sin omgivning (Brekke 2004, 8), Empowerment har inte direkt översättning till svenska men begreppet kan beskrivas som styrka, makt och kraft som reflekterar innersta önsknings. Empowerment ger individen att känna sig stark och mer effektiv för att bestämma över sin vardag och kontroll över sitt livs situation genom positiva handlingar och minska de personliga och sociala hinder som kan påverka negativt livet. Askheim och Starrin (2007) beskriver att empowerment också kan vara socialt stöd, samarbete och stolthet. Empowerment var ett begrepp som grundades i USA i mitten av 70 talet och används mest av organisationen snarare än individer (Askheim och Starrin 2007). Syftet med empowerment är att utsatta grupper och individer ska få stöd mot diskriminering och orättvis i samhället och att erhålla jämlikhet och jämställdhet. Inom alla offentliga sektor kan empowerment användas för att individer ska känna sig trygga och ha egenkontroll. Empowerment ger möjlighet till individer att överkomma de sociala svårigheter i samhället samt får sina rättigheter som rör individens arbetsmål och praktisk utförande (Askheim och Starrin 2007). Det finns psykologiska empowerment där individen tror på sin kompetens och effektivitet och viljan att bli involverad för att bli inkluderad i det sociala och politiska rummet. Marginalisering och diskriminering i samhället är stora problem som är socialarbetarnas ansvar att hjälpa de nedtryckta och svaga grupper ska få sina rättigheter.

Askheim och Starrin (2007) ser på empowerment som förhållningssätt och syftar till att socialarbetare ska fokusera på individens integritet och självbestämmande. Socialarbetare ger stöd och uppmuntrar individen att stärka sitt självförtroende och ta initiativ att delta i samhällets sociala och politiska aktiviteter. Individens liv kan förändras positivt med hjälp av socialarbetare som ska pusha individen och vara lyhörd till individens önskemål och behov samt bearbeta att minska de negativa tankar och hinder som kan påverka individen förmåga att ha kontroll över sitt liv och bestämma över sitt liv.

Integration och empowerment i studien ska användas för att analysera ensamkommande barns upplevelse kopplas till teorin. För att barn ska utveckla sina förmågor och bli en del av samhället då är det viktigt att veta hur integration och empowerment spelar roll i utvecklingen. Nyanlända ensamkommande barn är i behov av stöd och hjälp för att komma igång och känna sig trygga i samhället.

5 Metod

Detta kapitel innehåller redogörelse av studiens metodval, tillvägagångssätt samt styrkor och svagheter för metodval.

5.1 Metodval och datainsamling

I studien kvalitativ metod är vald för att besvara syftet och frågeställning. Enligt Bryman (2018) är syftet med kvalitativ forskning att få en djupare uppfattning och relevant information om det fenomen som studeras (Bryman 2018). Syftet med att använda kvalitativ forskning i denna uppsats är att fånga intervjupersonernas erfarenheter av att komma till Sverige som ensamkommande barn. Det finns naturligtvis nackdelar och fördelar med kvalitativa metoden som används i studien. Intervjupersoner kan dela med sig av sina åsikter, värderingar och är mer flexibel vilket är en fördel med kvalitativa intervjuer. Intervjupersonerna får en intervjuguide som ger dem möjlighet att förbereda sig att svara på frågor och berätta om sina upplevelser och uppfattningar utan något hinder. Intervjupersonerna kan på så vis känna sig mer bekväma och processen blir lättare att utveckla frågor genom att ställa följdfrågor under intervjutillfälle. I kvalitativa intervjuer spelas in intervjun för att underlätta transkribering och anteckning i efterhand samt undvika glömska och missförstånd. Det blir mer rätt att beskriva svaret sedan vid inspelning av intervjuer Bryman 2018. Det finns även nackdelar med kvalitativa intervjuer där både intervjuaren och respondenten kan avbryta intervjun när som helst vilket kan påverka studiens process samt intervjupersonen vågar inte svara på alla frågor eller berätta och dela sig fritt. Intervju kan avbrytas på grund av något hinder när som helst vilken är stor risk och nackdel med denna metod (Ibid). Kriterierna används i kvalitativa forskningar och studier dvs vederhäftighet och tillförlitlighet som möjliggör trovärdigt resultat och rimlig bild av forskning (Bryman 2018:467). Jag valde att utgå ifrån trovärdighet och äkthet som kriterier för studien eftersom jag ansåg att det på ett tydligare sätt kan appliceras på studien.

Enligt Bryman 2018 trovärdighet i en studie indelat i fyra kriterier dvs tillförlitlighet, överförbarhet, pålitlighet och bekräftelse. Tillförlitlighet menas i studien att forskaren följer reglerna samt lämna in resultatet till dem som studien har behandlat och på detta sätt kan respondenterna säkerställa om forskaren har uppfattat verkligheten korrekt eller felaktig. Överförbarhet i en kvalitativ studie syftar att se om studien kan appliceras i en annan kontext eller i samma kontext någon annan gång. Min studie är överförbar eftersom integrationsprocess är en viktig del av samhället och ensamkommande barns liv och samhället ska reagera på liknande sätt senare när det handlar om integration och utveckling av barn. Ett annat viktigt kriterium är pålitlighet som grundas på granskning av studiens olika faser som forskningsprocess, problemformulering, val av intervjupersoner och dataanalys. I min studie har jag konstruerat en intervjuguide som täcker alla områden och samlat data för analys och under studiens gång har jag fått hjälp av handledaren för att säkerställa pålitlighet. För att bekräfta att resultatet i studien inte påverkats av forskarens egna åsikter och tankar teorier och fördomar används handledaren att granska studien.

5.2 Urval och rekrytering

Studien begränsas till ensamkommande barns erfarenheter och upplevelser om hur socialtjänsten har varit behjälplig vid integrationsprocessen (Försörjning och utbildning). Alla intervjupersonerna var ensamkommande barn som är nu över 18 år och är relevanta utifrån min frågeställning.

5 ensamkommande barn intervjuades som ansågs vara rimligt för undersökning. Jag använde mina kontakter via vänner som har jobbat på HVB hem eller har varit familjehem till ensamkommande barn för att hitta mobilnummer och andra kontaktuppgifter till barnen. Jag skickade önskemål till 10 ensamkommande barn om intervjuer. En del barn svarade och tackade nej på grund av olika skäl, arbete och studier. Några kändes sig obekväma att bli intervjuade. I första försök hittade jag 3 barn som ville komma och jag mejlade intervjuguiden och förklarade studiens syfte för att de skulle känna sig trygga. Sedan de ensamkommande barn kontaktade deras vänner som antingen studerar med de eller bodde på HVB hem och förklarade om studien. Till slut lyckades jag intervju ytterligare 2 ensamkommande barn i Sjuhärad och Borås kommun. Det var stressigt att hitta ensamkommande barn och övertyga de för intervjuer men jag förklarade till dem att intervjuer blir på dari och allt ni delar med er kommer att vara konfidentiellt och era namn skulle inte avslöjas. Samtyckesblanketter skickades och till slut blev det tillräckligt bra att uppfylla krav för studien.

5.3 Presentation av respondenterna

Intervjuer genomfördes med fem ensamkommande barn i Sjuhärad och Borås kommun. Alla barn anlant till Sverige år 2015 och var då minderåriga men är nu över 18 år. Fyra av de ensamkommande barnen har tidigare bott på HVB hem och 1 av dem var placerad i familjehem. Alla respondenter har nu tillsvidareanställning och stabila liv. De har gymnasieutbildning i olika yrken och har olika livserfarenheter sedan innan. Alla respondenter har haft kontakt med socialtjänsten i några år efter anlant till Sverige och har erfarenheter och upplevelser av integrationsprocessen. Samtliga respondenterna är män, har permanent uppehållstillstånd nu och deras identitet är anonymt i studien och presenteras som barn 1 till 5.

5.4 Tillvägagångssätt

I den kvalitativa undersökning och studien är intervju en mest lämplig och viktig metod för datainsamlingen samt får svar på forskningsfrågor snabb som bidrar till detaljerade svar. (Bryman 2018). Därför intervju som metod valdes för att respondenterna ska dela med sig sina erfarenheter, upplevelser och uppfattning. Intervjuguiden lämnades till respondenterna med både svenska och dari version som genomfördes i en semistrukturerad intervju. Intervjuer tog mellan 30 - 50 minuter beroende på deltagarnas engagemang och genomfördes under 2 veckors tid innan julhelgen eftersom några av dem skulle bortresa eller arbeta. Enligt Bryman 2018 i en semistrukturerad forskning är intervjuguiden lämnas till intervjupersonerna som ger frihet till intervjupersonerna att utforma svaren på eget sätt och frågorna som delas i olika teman behöver inte ställas i ordning. Studien genomfördes med en semistrukturerad intervju där ställs öppna och följdfrågor. Både intervjuare och respondenter har möjlighet att utveckla samt diskutera frågor under intervjun samt förklara sina upplevelser. Fördelen med intervju på plats samt på deras egna modersmål är att deltagarna visar ansiktsuttryck,

kroppsspråk och gester under intervju samt känner sig trygga att förklara och utveckla varje begrepp. Intervjuguiden ska ha öppna frågor för detaljerade svar och respondenterna ska själva få svara istället att intervjuaren ställer frågor (Bryman 2008). Intervjuerna ska spelas in för att fokuset ska vara på intervjun och dess innehåll eftersom mänskliga minnen är opålitligt samt inte glömma bort den viktiga punkten då spelas in sedan transkriberas för analys. Intervjuer i studien genomfördes hemma hos mig i mitt studierum. Intervjuer genomfördes på språket Dari för att alla respondenter (de ensamkommande barnen) är Daritalande ifrån Afghanistan. Det fanns risker att blir missförstånd på grund av språk brist om intervjuerna gjordes på svenska. Intervjuerna spelades in, översättas och transkriberades i sin helhet. Kvale & Brinkmann (2009). Bryman 2008 beskriver att innan intervju påbörjas ska intervjupersonen presenteras sig själv och syftet med studien samt informera att intervjun ska spelas in och allt information ska hållas konfidentiellt och raderas efter studien är klar. Samtliga intervjupersonerna informerades innan intervju påbörjades presenterade jag mig, syftet med studien, information om etiska principer och intervju kommer att spelas in. Ett samtycke skrivits under av respondenterna.

5.5 Etik

Respondenterna fick informationsbrev, samtyckesbrev och intervjuguiden via mejl för att ta hänsyn till de etiska riktlinjerna om information och samtycke. I breven beskrevs syftet med studien, information om respondenternas rättigheter att avbryta sin medverkan, inspelning och information om hur lång tid intervjun skulle ta. Kravet på konfidentiellt handlar om att informationen från intervjuerna inte ska spridas vidare och att deltagarna ska känna sig trygga i studien (Vetenskapsrådet 2017). Eftersom intervjuerna genomfördes på Dari lämnades intervjufrågor både på Dari och Svenska. Jag frågade deltagarna om de har förstått frågorna eller om de behöver förklaring för någon oklarhet. Alla tyckte att intervjufrågor var tydliga och lätta att förstå. Deltagarnas namn ersätts med barn 1 till 5 för anonymitet i studien samt informerades om att de hade rätt att avbryta sin medverkan när de ville.

5.6 Analysmetod

Studien utgick från en induktiv ansats vilket innebär att det är en objektiv analys av texter och det grundas på intervjupersonernas egna erfarenheter, upplevelser och berättelser (Granskär & Nielsen 2012). Intervjuer transkriberades för analys och delar i olika tema och ämne samt framställdes olika tema, upplevelser av ensamkommande barns integrationsprocess och sociala nätverk. Enligt Bryman 2018 bygger teman på koder som identifieras i utskrifter och fältanteckningar. Ett centralt tema och subtema är en strategi som görs genom matrisbaserad metod och ska formas för att strukturera data och analysera olika teman. Forskaren i det tematisk analys fokuserar på respondenternas upplevelser och uttryck. (Bryman 2018, 702). Val av tematisk analys var en lämplig analysmetod för denna studie eftersom syftet med studien var att fånga ensamkommande barnens upplevelser kring integrationsprocess och uttryck. Bryman (2018) beskriver sex olika principer i tematisk analys när materialet i studien ska analyseras som har efterföljts i denna studie. Först hela intervjun lästs noggrann och transkriberats. I steg två blir man bekant med texten efter transkriberingen och i andra två stegen enligt Bryman (2018) ska kodningsprocess genomföras och delas texten i olika tema och subteman. Teman och subteman ska baseras på studiens syfte, teori och tidigare forskningen. I steg fem och sex ska forskaren visa att teman är intressanta och viktiga för studien och på vilket sätt har forskaren kommit fram till dessa teman (Bryman 2018). Svar

från intervjuer sorteras i olika delar beroende på respondenternas upplevelser. Tidigare forskning och svar från intervjuerna analyseras utifrån teorier integration och sociala nätverk samt jämföra olika forskning med ny data insamling. Eftersom intervju var på Dari därför jag skulle vara extra noggrann med översättning av svar från respondenterna som krävs ansträngning och intensiv uppmärksamhet och i transkribering behövde jag extra tid för att lyssna på intervjuer flera gånger och jämfördes med andra respondenternas svar särskild när det gäller val av citat och lika svar på frågor.

6 Resultat

Genomförda intervjuer med 5 ensamkommande barn redovisas i kapitalet som är delat i olika kategorier och teman.

Tema 1 delas i två sub delar, I första delen beskriver ensamkommande barn deras upplevelser och erfarenheter från år 2015 och i andra delen ser vi på barnens psykisk hälsa och åtgärder från socialsekreteraren för deras välmående.

Tema 2 fokuseras på ensamkommande barnens integration och upplevelser om integrationsprocess.

Tema 3 handlar om barnens erfarenheter i samband med Empowerment och sociala nätverk.

6.1 Första tiden i Sverige

De ensamkommande barnen under detta tema beskriver deras tankar och upplevelser under deras första tid i Sverige.

Alla barn som kom till Sverige år 2015 beskrev situationen som att de hade det bra, ett lugnt och fritt liv under den första tiden. De berättar också att det fanns saker som de aldrig hade tänkt på.

Barn 1 beskrev att han gärna skulle gå tillbaka i tiden och hamna i HVB hem igen.

‘ 5 och 6 månader i början när jag kom till Sverige , jag gick upp i vikt. Det fanns saker, till exempel vädret, situationen friheten och freden, det var allt så bra och intressant. Vi hade inga möjligheter i Afghanistan som jag fick här i Sverige. Asså , det var intressant. Om jag skulle tillbaka i tiden, jag skulle gärna gå tillbaka till samma tid igen (Barn 1).

Barn 5 kände att han äntligen kunde andas i ett fritt land där han kunde göra mycket av det han ville. Han kom tillsammans med sin fru och båda var under 18 år och hade stora problem med deras familjer i Afghanistan.

‘ Aah ! Jag och min fru fick en till chans att leva ett liv. Jag kände mig lycklig och välsignad att jag hamnade i Sverige för att fortsätta mitt liv’ (Barn 5).

Barn 2, 3 och 4 har blandade upplevelser av situationen under 2015. De var överraskade av oväntade saker som hände precis efter att de hade anlänt till Sverige.

‘Innan jag kom till Sverige vad jag hade bild av Europa var höga hus, fin natur, fina tjejer och strand MEN när jag kom i Sverige, där jag bodde fanns ingen av dessa saker som jag hade tänkt. Det fanns inga höga hus som jag sett i filmer. Jag blev överraskad när jag förstod att folk inte pratar engelska. regn och kallt väder var jag inte förberedd för. Jag hade ingen aning att jag skulle ha anpassat kläder efter väder. Vid den tiden lärde jag mig och blev van med vädret. (Barn 2).

Enligt barn 4 hade han alltid önskat att komma till Sverige för att det var ett land han hade hört mycket om. samtidigt skedde oväntade händelser som han inte hade tänkt på

‘Ärligt talat, Jag hade alltid önskat att komma till Sverige. I början var det jättebra men vid den tiden kom massa invandrare och situationen ändrades, ingen fick uppehållstillstånd och efter några månader kändes det dåligt. Det fanns inget hopp om framtiden. Men i början var allt jättebra. Livet var bra men inte som jag tänkte eller önskade.

Barn 4 beskriver vid ett annat tillfälle under intervjun år 2015 som en mardröm för att han kände sig kontrollerad och utnyttjad och bilden av det moderna Sverige med välfärd och jämställdhet förändrades för honom. Barn 4 delar sin erfarenhet av att första tiden i Sverige var en besvikelse, det var stressigt och han kände inte sig en del av samhället för att han inte hade uppehållstillstånd. Han upplevde att det var en stor skillnad mellan ett svenskt barn och ett ensamkommande barn, han kände att han inte bemöttes lika som ett svenskt barn.

Alla barn i denna studie delar upplevelsen av att de fick sina grundbehov tillfredsställda av socialtjänsten när de anlände till Sverige. De placerades på HVB hem, deras mat, fickpeng och skolgång påbörjades utan någon särskild ansökningsprocess. Situationen för ett barn som alltid hade kämpat för allt i sina egna länder och i Sverige upplevde det att de fick allt gratis. Det var jättestort och överraskande. De kände sig lyckliga över att de hamnade i ett land med frihet och där ett lugnt liv var möjligt. Efter några månader ändrades situationen för barnen bland annat på grund av fördröjning av deras asylärenden, några fick avslag från migrationsverket och att några barn fyllde 18 år och tvångsförflyttas från HVB hemmen. Barn som var placerades på HVB hem eller familjehem var tvingade att flyttas och bo med andra vuxna på boenden långt bort ifrån deras tidigare kommun de bodde. Skolgången fick ett avbrott och de hade ingen kontakt med socialsekreterare längre. Barnen hade bara kontakt med migrationsverket och de berättade att de hade det svåraste tid i Sverige precis dagen de fyller 18 år. De hade inget jobb, ingen information om samhället, kunde inte språket och hade inga kontakter med folk för att få hjälp. Alla dessa problem ändrade deras perspektiv på Sverige.

‘Jag separerades från min fru på grund av att jag och min fru var minderåriga och enligt lag i Sverige fick vi inte vara tillsammans. De misstänkte att min fru hade tvingats att gifta sig med mig och vi skulle bo tillsammans när vi fyllde 18 år. Jag och min fru placerades i familjehem i olika kommuner. Jag var i Göteborg och min fru i Borås och vi kunde träffas bara 1 gång i vecka och övernatta.’(Barn 5).

Situationen var jättesvår beskriver barn 5. Han kunde inte längre koncentrera sig på sin skola eller sitt asylärende. Både han och hans fru fick depression och blev psykisk sjuka för att inte kunna ändra något och bestämma över livet. Barn 5 fick till skillnad från de andra ett beslut över sin situation som påverkade honom och hans fru väldigt mycket. De blev nekade att bo tillsammans trots att de var gifta med varandra. Socialtjänsten placerade de på olika hem och

han fick ingen hjälp med sin psykiska hälsa. Förlängningstid av asylärende samt ensamhet blev mardröm för mig när jag tänker på tiden beskriver barn 5.

‘Jag och min fru kontaktade socialsekreteraren och bad de att hjälpa oss att vara tillsammans men vi fick avslag och blev direkt nekade. Vi var tvungna att gå genom psykisk terapi och använda sömn och lugnande medicin. Tack vare familjen jag bodde hos som var behjälplig att skjutsa mig under helgen eller hämta min fru till Borås för att vi skulle kunna ha tid tillsammans. Det var faktiskt familjehemmet som hjälpte mig mår bättre annars jag hade bestämt mig för att återvända till Afghanistan.’(Barn 5).

6.2 Barnens psykisk hälsa och åtgärder

De ensamkommande barn beskriver att de mådde dåligt när de hade bott några månader i Sverige. Det var på grund av att det var långa väntetider för beslut från migrationsverket och eftersom framtiden var oklar efter att de fyllde 18 år. Barnen fick boende, skolgång och lite ekonomiskt stöd men upplever samtidigt en stor frustration eftersom det var stor risk att de skulle utvisas till deras hemland om de fick avslag för deras asylärende. Barn 4 var 17 år gammal när han kom till Sverige och fyllde 18 år utan att ha fått uppehållstillstånd, vid denna tid hade han inte lärt sig svenska eller fått ett jobb för att kunna försörja sig. Han beskrev situationen som frustrerande och hopplös. Barn 4 påpekar att gymnasielagen var som ett skämt eftersom alla barn enligt lagen behöver ha gymnasiebetyg, anställning och vara integrerade i samhället för att få uppehållstillstånd.

‘Jag väntade i 3 år för mitt beslut om asylärende och sedan kom en skämtlag som var alldeles fel lag, som inte alla kan klara sig att anpassa sig efter, jag menar gymnasielagen. Det var inte bara att klara gymnasiet för att få uppehållstillstånd, det krävdes att ha fast anställning som var omöjligt för många att få.. Mina tankar om Europa och Sverige ändrades när jag såg alla dessa lagar och bemötande (Barn 4).

Alla har inte förmågan att klara skolan och en del barn har varit analfabeter och bara jobbat i deras hemland sedan barndomen, beskriver barn 4. Socialsekreterarna hade hög arbetsbelastning och antalet barn var så många att de aldrig hann träffa och lösa barnens problem, speciellt deras problem med hälsan. Enligt barn 2 hade personalen som arbetade på HVB hem inga erfarenheter eller utbildning för att jobba med psykisk ohälsa. De fick jobb för att de kunde tala persiska och Dari vilket underlättade för socialsekreterarna att kommunicera med barnen utan att boka tolk. Barnen i studien beskriver samtliga att de har haft någon sorts ångest, stress och depression under väntetiden för beslut. Socialsekreterarna eller personalen kunde inte hjälpa de på något sätt. Barnen beskriver situationen oerhört svårt och jobbig.

Ja jag blev deprimerad. Jag vet inte vad depression är eftersom ordet depression inte fanns i Afghanistan. Jag kanske hade varit deprimerad men jag berättade aldrig för socialtjänsten om min psykiska hälsa. Om jag hade sagt det , kanske jag skulle ha fått hjälp, personalen som jobbade på HVB hem hade ingen utbildning eller kunskap om psykisk ohälsa. (Barn 2).

Barn 3 vände sig inte till socialtjänsten för hjälp, istället ville han hjälpa sig själv att lugna ner sig. Han visste att den första kontakten skulle bli vårdcentral och psykolog men han trodde inte att det var någon lösning för hans depression. Livet tedde sig obegripligt och framtiden var oklar förklarade flera av barnen. Väntetiden för beslut om uppehållstillstånd hade gått upp till 3 år och de fick inget svar av migrationsverket. Barn 3 beskriver att

Efter några månader från ankomst till Sverige kände jag mig låg och visste inget om mitt liv. Inget var klart och jag kunde inte göra något för att ändra något i mitt liv. Jag kontaktade inte socialtjänsten istället hade jag hade en vän som jag delade med mig om mina svårigheter. Jag brukade åka till skogen och skrika och gråta med mig själv. De kanske skulle skicka mig till någon psykolog eller kurator’.

Barnen instämde med varandra om att socialtjänst hade en så hög arbetsbelastning att de bara träffas 1 gång i månaden och i första hand var det personalen på HVB hem som kontaktades och bokade tid vid behov. Socialtjänsten kunde inte påverka deras asylprocess eller beslut från migrationsverket som var kärnan till deras psykiska ohälsa. De fick ingen hjälp när de fyllde 18 år istället lämnades de i samhället utan någon kontakt med socialtjänsten. Barn 4 berättar om sin oro i situationen.

‘ Jag gick till socialtjänsten och ville ha hjälp med mitt liv. Jag visste inte vad som skulle hända i mitt liv. Jag kände mig ensam men ingen visade mig hur kan jag ha kontakt med andra för att må bra? Ingen sa till mig hur ska jag bemöta svenskar. Jag har aldrig sett någon svensk som har sagt till mig hur ska jag utvecklas i mitt liv? Hur ska jag göra för att integrera med andra. Jag hittade själv hur ska jag integrera med andra?.

6.3 Integration

6.3.1 Kommunikation med socialtjänsten

Detta tema beskriver de ensamkommande barnens upplevelser av kommunikation med socialtjänsten och Migrationsverket.

Barnen i studien delar upplevelsen av att kommunikationen via tolk har varit bra mellan de och socialtjänsten. Det har däremot varit missförstånd mellan tolk och Migrationsverket i asylärende när tolken pratade en annan dialekt. Barn 3 och 4 pratar Dari och de bodde bara i Afghanistan men andra barn hade bott i Iran och kunde tala både Dari och Persiska. Det hade dock mindre konsekvenser på barnens kontakt med socialtjänsten jämfört med de negativa effekter de hade på deras ärenden hos Migrationsverket. Det var flera missförstånd i kommunikationen via tolkar med migrationsverket som påverkade barnens asylprocesser negativt. Enligt barn 3 har feltolkning ökat ganska mycket och migrationsverket utreder bara ett ärende 1 eller 2 gånger. Det finns ingen möjlighet till komplettering därför barnets berättelse blir mindre trovärdiga pga feltolkning. Barn 1 berättar om en konsekvens av en feltolkning i registrering i skolan,

‘Ja det blev ett missförstånd när de tolkade. Det blev problem när jag skulle registrera mig i skolan och skulle egentligen till en klass men fick istället plats i någon annan klass. Det har varit problem med tolkning vid sin asylprocess också och jag fick avslag. (Vill inte fortsätta prata om detta mer). Barn 1.

Det fanns professionella brister hos tolkar som översatte fel eller lade till egna åsikter och värderingar om barnen. Barnen upplevde att vissa tolkar ville hjälpa barn i samtalet vilket inte var alls bra för barnen. Tolkarna missuppfattade ofta, på grund av olika dialekter, vad barnen menade. Tolkning var mest på distans per telefon och det var stor sannolikhet att antingen barn eller socialsekreterare inte förstår eller missförstå tolken och vice versa. Enligt barn 2

ställdes många möten in på grund av tolkbrist. Ibland var barnen tvungna att hämta någon kompis från skola eller förening för att hjälpa de med tolkning.

6.3.2 Socialsekreterarnas roll i de ensamkommande barnens integration

Detta tema fokuserar på socialsekreterarnas roll i barnens integration och vilken effekt relationen mellan de har haft på integrationsprocessen.

Barnen tror att socialsekreteraren hade kunnat spela en viktig roll i deras integration i samhället. De hade kunnat vägleda och visa barnen hur det svenska samhället fungerar och vart ska man vända sig för olika typer hjälp och stöd. Brist på personalen i socialtjänsten ledde dock till att socialsekreteraren hade för många barn att ha kontakt med och de hann inte fokusera på andra viktiga saker för barnen. Barnens placering på HVB hem eller familjehem, skolgång och hitta god man var det enda som socialsekreterarna hann med enligt barnen.

‘Socialsekreterare brukade komma 1 gång per månad och pratade med alla som bodde på HVB hemmet. Alla hade bokat tid med socialsekreteraren. Hon frågade om skolgång, hälsa och boende. Det hände ibland att man hade inga frågor när socialsekreteraren kom på den specifika tiden men en annan gång hade jag problem och ville prata med socialtjänsten och bad HVB personal att kontakta min handläggare. Svaret vi fick var att de inte har lediga tider. Och om vi ville prata per telefon svarade de att fanns ingen tolk. Detta var ett problem. (Barn 2).

Barnen hade slutat kontakta socialsekreterarna för att de fick för många gånger höra om att inte fanns några tider. Barn 5 beskriver att han ville byta sin socialsekreterare men det gick inte. Istället han var tvungen att acceptera vad hon hade sagt. Barn 5 ville flytta till samma kommun där hans fru bodde och brukade kontakta socialsekreteraren men hennes svar var att hon försökte lösa situationen.

‘Jag var frustrerad av vad som hände i mitt liv. Jag kände aldrig att jag hade rättigheter. Min socialsekreterare betedde sig dåligt med mig och till och med pratade med hög röst och sa att JAG ÄR BOSS och JAG BESTÄMMER. jag var rädd att detta kunde påverka sin asylprocess om jag klagar eller gnäller mycket.’ (Barn 5).

Några barn hade träffat deras socialsekreterare några gånger bara och det var korta besök som inte betydde något. Enligt barn 4 träffade han sin socialsekreterare totalt fyra gånger och nästan alla gånger hade han inga frågor. Han fick boende och skolgång samt fick pengar därför han hade inget mer att fråga. Han fyllde 18 år och kontakten med socialtjänsten avbröts. I de fyra besöken som barnet hade träffat socialtjänsten fick han ingen information om samhället eller något som kunde hjälpa honom att integrera sig.

Enligt Barn 2,3 och 5 var det långa väntetider för beslut från migrationsverket ett stort hinder för integrationen i samhället. Barn 3 tillade att språket var ett annat stort hinder för att ha kontakter med andra i samhället samt normer och värderingar som man är uppväxt med och tar med sig till Sverige. Det fanns ett annat hinder som barn 2 påpekar vilket är tidsbrist. Han hann inte skapa kontakter med andra efter skoltid för att han var tvungna att hitta ett extra arbete för att kunna försörja sig.

‘ Vi bodde på HVB hem och i CFL med andra barn från Afghanistan. Vi talade för det mesta persiska eller Dari med varandra för att vi skämdes över att prata svenska. Det fanns inga svenskar i klassen och vi kände inte oss trygga att prata med andra på svenska ute.’ (Barn 1).

Barnen växte upp i samhällen där alla pratar med alla men, de upplevde att det i Sverige finns en kultur där folk vill vara för sig själva och inte umgås med andra. Barn 3 beskriver:

‘Det är naturligtvis så att det finns kulturskillnader. Jag ska anpassa mig i det nya kultur men samtidigt inte glömma bort min egen kultur och tradition. Det var svårt att adoptera en annan kultur så lätt eftersom jag uppväxt i min kultur ‘ (Barn 3).

Barn 5 beskriver att största hindret för honom var att han fick vänta på beslut från Migrationsverket i mer än 2 år samt att han placerade i ett familjehem. I familjen fanns ett par som var pensionärer och som ursprungligen var från Afghanistan- Paret kunde inte prata svenska själva och hade därför svårt att lära barnet språket. Han tappade intresse för att ha kontakt med andra på grund av språkbrist och oklarheterna kring uppehållstillstånd.

6.3.3 Myndigheterna och samhällets ansvar

Barnens upplevelse angående deras integration i samhället och myndigheternas och samhällets ansvar för detta.

Barn 4 och 5 tycker att myndigheter, det vill säga migrationsverket och socialtjänsten, har ett stort ansvar för att hjälpa barnen med integration. Socialtjänsten ska vägleda barnen med olika typer aktiviteter och information om samhällets olika delar. Det är myndigheternas ansvar att sprida information till medborgare om integration så att de accepterar nyanlända och integrerar med dem. Staten ska ta ansvar också för att publicera och utmana medborgare att bemöta invandrare och ge dem möjligheter att delta i samhället.

‘jag tycker att media spelar viktig och stor roll att sprida information till medborgarna att hur de ska hjälpa nyanlända att integrera i samhället. Staten bör ha olika program på tv och radio för att uppmuntra medborgarna att acceptera andra kulturer och ha bra kontakter med andra. Särskild när man inte har uppehållstillstånd och är ny i landet. (Barn 4).

Enligt barn 5 har integration inte prioriterats av socialtjänsten under perioden han kom till Sverige på grund av asylkris i landet. Folk hade svårt att placeras och barnen flyttades från en kommun till en annan och från ett boende till ett annat. Det fanns barn som flyttades från sina familjehem till andra familjehem och sedan till HVB hem. Det var brist på rätt planering och rätt placering för barn. Det fanns för många barn att ta hand om därför prioriterades att hitta boende och skola för barnen. Barn 4 tycker att skolgången är en del av integrationsprocess som de fick. De lärde sig svenska språket, träffades barn från olika länder och kulturer och skapade kontakter vilket egentligen är integration.

Barnen förklarade att de skulle ha fått introduktionssamtal för att kartlägga deras studier, hälsotillstånd, intresse för aktiviteter och idrott och vilka mål har de för deras framtid men att de aldrig blev av. Barnen beskriver situation som kaotisk och förvirrande. De fick sina grundbehov såsom boende, skolgång och en god man men de inte fick något introduktionssamtal eller någon information om vad ska hända med dem. Barnen har olika perspektiv angående deras vardag styrandet och asyl samt integrationsprocess. Barnen fick fickpengar som de goda männen hade tillgång till och de fick extra pengar från socialtjänsten om de behövde köpa extra vinter- eller sommar kläder. Aktiviteter fick de göra vad de ville. Barnen fick själva visa intresse för sociala sammanhang och integrera med andra svenska ungdomar. De blev medlemmar i olika kultur och idrottsföreningar i kommunen för att vara med på olika kulturella och idrottsaktiviteter. Barn 4 beskriver att det fanns risker att ungdomar träffar kriminella grupper och attraherar de på olika sätt och socialtjänsten hade ingen koll på barnen. Barn 3 beskriver sin vardag såsom,

‘Skolan var obligatorisk att gå till och därefter kunde vi vara ute till kl. 10 på kvällen. Jag var inte tillåten att dricka alkohol annars kunde vi styra själva en hel del över vardagarna. Jag fick 700 kr per månad och vi bestämmer själva hur jag skulle spendera mina pengar.

Ett barn i svenska samhället är både fri och begränsat på olika sätt. Barnen som kommer från andra länder där de arbetar och försörjer familjen kunde styra en stor del av deras vardag själva. Att vara ute på kvällarna är vanligare i andra länder än Sverige beskriver barn 5.

6.4 Sociala nätverk och levnadssituation

Barnens sociala nätverk har spelat en väldigt viktig roll i deras vardagsliv, arbete, integration och utveckling. Alla barn har från skolan, arbete, idrottsklubb, kyrkan eller något annat sätt skapat bra kontakter som har hjälpt de i svåra tider. Barnens kontaktnät fick de i första hand från skolan där de träffade andra barnen och började umgås med dem. En del barn var duktiga i olika idrotter, där träffades de och tävlade med andra barn, även från andra kommuner. Barn 2 beskriver att sociala nätverk eller kontakter är det viktigaste i livet, särskild när man är ny i ett land och inte klarar allt själv. För att hitta bostad, arbete och integrera sig i samhälle är det viktigt att ha kontakter med personer i samhället.

‘Jobbet jag fick i en bemanningsföretag var på grund av min kontakt, det ledde till att jag har en tillsvidareanställning nu ‘ (Barn 4).

När barnen fyllde 18 år och fick lämna HVB hemmen och familjehemmen hade de ingenstans att bo. De skulle flyttas till andra kommuner och ett av migrationsverkets gemensamma boenden med vuxna i olika ålder. De fick inte fortsätta skolan utan istället vänta tills de fick svar från migrationsverket om deras asylärenden. Alla respondenterna fick hjälp av antingen familjen de bodde hos, kyrkan de brukade gå till eller andra kontakter från skolan. De fick flytta till deras vänner och bekanta från kyrkan för att inte flyttas till andra kommuner och boenden.

‘Efter att jag fick mitt körkort så bestämde jag mig för att köpa en bra bil som kostade hundra tusen kronor. Jag kände en man som jag blev bekant med i kyrkan, han lånade mig pengar för att köpa bilen. Han litade på mig och jag fick köpa en bil som jag önskade’ (Barn 3).

Barn 5 beskriver sin situation efter att han fick besked från socialtjänsten att han skulle flytta från familjen han bodde hos till ett migrationsverkets boende som var 60 mil ifrån Borås och hans fru var kvar i Borås. Det var omöjligt att träffa sin fru på något sätt efter att han flyttade. Familjen hjälpte honom att stanna kvar och fortsätta sina studier och praktik. Han har bra kontakt med familjen även efter många år. Han känner att familjen var som hans egna riktiga familj som tog hand om honom på alla sätt.

‘Mina kontakter hjälpte mig hitta bostad utan problem. Mina vänner hjälpte mig att ha roligt och vara glad i min vardag och mår bra psykiskt. Jag kommer att vara tacksam hela mitt liv för allt familjen gjorde för mig’ (Barn 5).

Barn 4 beskriver att socialtjänsten inte hjälpte honom att hitta bostad, skapa kontakter med andra i samhället och hitta jobb. Han beskriver att han blev vän med personer och genom dem fick hjälp när han behövde. Körkort, bostad, skriva CV för arbete och hitta jobb var hans egna kontakter som hjälpte honom med. Socialt nätverk var grund till integration i samhället. Alla barn fick stora svårigheter när de fyllde 18 år och avbröt kontakten med socialtjänsten. Ingen av dessa barn hade fått uppehållstillstånd och beskedet att hitta eget boende påverkade de både psykiskt och ekonomiskt. Barnen berättar att om de inte hade haft bra kontakter med folk i samhället, kyrkan, lärarna hade de kanske fått vända sig till kriminella grupper för att klara livet. Kyrkan har spelat en viktig roll i flesta av barnens möjlighet att integrera med andra, att få hjälp att kontakta myndigheter, i deras kontakter med vården och även i deras asylprocess. Lärarna i skolan har varit behjälpliga att barnen får extra tid och hjälp för deras studier samt bra vägledning för vidare studier.

Alla 5 barn har arbetat i Afghanistan och Iran för att försörja familjen och hade tillräckligt självförtroende när de kom till Sverige. Alla barn är eniga i sin beskrivelse om socialtjänstens roll att hjälpa de utveckla deras levnadssituation och självförtroende. Socialtjänsten har inte hjälpt de på något sätt för att förbättra levnadssituation istället barnen själva har kämpat att hitta lösningar för deras problem och skapa möjligheter för sig själva. Barn 2 beskriver sin levnadssituation och socialen roll i ett exempel att

‘Vi fick färdig lagat fisk på bordet innan vi fyllde 18 år och socialtjänsten inte lärt oss hur vi ska fånga fisk och laga. Vi visste inget om samhället svårigheter och lösning till problemen’.

Barnen tillade att socialtjänstens största hjälp var att hitta boende, skola och hjälpa med fickpengar som är väldigt basic för livet.

Barn 2 har varit i depression i 7 månader på grund av oklarhet i livet och fördröjningen av asylprocess samt avslag efter 2 år. Han åkte rund i olika restauranger, bemanningsföretag för lagar och industri arbete för att hitta jobb. Enligt barn 1 och 4 har personalen på HVB hem varit oprofessionella och hade ingen kunskap om barns beteende. Personalen har aldrig jobbat med barn tidigare och de flesta hade varit på industri eller arbetslösa och fick chansen att arbeta med ensamkommande barn på HVB hem. Det har varit konflikter mellan personal och barn på grund av missförstånd och brist på språk och kunskap. Barn 4 tror att man själv ändrar och förbättrar sin levnadssituation om man är villig och kämpar för. De fick möjlighet att gå skola och lär sig språket och det är barnens ansvar att utnyttja dessa möjligheter och förbättra sin livsstil och levnadssituation.

‘Where there’s a will there’s a way’ (Barn 4).

Om någon är bestämt att göra något då han ska uppnå målet oavsett svårigheter.

Alla barnen var eniga om socialtjänstens roll angående egen försörjning efter att de fyllt 18 år. Socialtjänsten hade inga planer eller åtgärder att förbereda barnen efter de flyttade från HVB hem och familjehem. Ingen av barnen kunde skriva cv, söka praktik, söka jobb eller plugga vidare. Barn 5 beskriver att han träffade sin socialsekreterare några gånger för att prata om min flyttning och placering till familjehem. Han fick hjälp av familjen han bodde hos att göra praktik på en restaurang efter skoltid för att lär sig språket och hitta extrajobb. Socialsekreterarna hade hög arbetsbelastning och dokumentation att de inte kunde förbereda barnen inför arbetsmarknad och studier.

‘Om jag inte hade kontakter i Kyrkan och vänner som arbetade i industrin då skulle jag sova på gator och samla pant från soppor för att klara mig efter jag och 9 andra barn blev utkastat från HVB hemmet dagen vi fyllde 18 år’ (Barn 1).

Barnens besvikelse och hårda tider började efter dem fyllde 18 år samt hade inget uppehållstillstånd. De hade skulder i deras länder att betala tillbaka och försörja deras familjer också. På denna situation hade de kämpat själva att hitta jobb och klara sig i samhället. Enligt barn 1 fick han sitt första jobb att dela tidning på nätterna vilket var jätte svårt och inte var ett yrke som han skulle fortsätta i framtiden. Han klarade gymnasiet och fick vikariatsanställning på äldreboende vilken han trivs. Kravet var också från staten att alla barn ska försörja sig

7 Analys

I detta kapitel analyseras resultat utifrån teorin integration

7.1 Integration

Bucken Knapp (2020) beskriver en grund förklaring till integration att migranter ska få sina rättigheter för ett fungerande samhälle. Syftet med Integration är att invandrare ska utgöra sin kultur och tradition samt lär sig det svenska kultur, normer och värdering som finns i samhället. Integration ger möjligheter till invandrare att delta i kulturella och sociala aktiviteter och att vara aktiv i samhället på olika sätt (Darvishpour och Westin 2015). Statens mål och syfte är att skapa bättre förståelse och utveckla integrationspolitik för ensamkommande barns integrationsprocess. Resultatet i studien visar att Sverige mottagit tusentals ensamkommande barn i år 2015 som flydde från deras hemländer av olika anledning och upplevde svårigheter på väg till flykten. De hamnat i ett nytt land, nytt språk och kultur utan deras föräldrar och anhöriga och förväntar sig från myndigheter och staten bara att ha ett fritt, tryggt och lugnt liv. Barnens integrationsprocess skulle börjas vid ankomsten till Sverige som delvis gjordes men det dröjdes på grund av brist på planering, personal och resurser. Resultatet i denna studie visar att ensamkommande barn upplevde att socialsekreterarna inte kunde prioritera på integration på grund av olika anledning men flyktingvågen försämrades

situation mer. Det har funnits brist på utbildade boendepersonal, legitimerat tolkar, god man och nödvändiga resurser som kunde bidra till barnens integration och asylprocess. Diaz (1993) beskriver integrationspolitik som mottagande landets ansvar att skapa möjligheter att nyanlända och ursprungliga medborgare ska integrera med varandra och framförallt myndigheterna ska se till att integrationspolitik och integrationsprocess fungerar i samhället. Folk ska lära känna varandra och de nyanlända känna sig trygga och delta i samhällets sociala och politiska engagemang och integrera lättare. Enligt respondenterna i denna studie både myndigheter och samhället har inte bidragit tillräckligt till deras integration och deltagandet i samhället. Resultatet visar att ensamkommande barn var placerade i HVB hem, boende där barnen hade samma ursprung och språk eller familjen med utländsk bakgrund och samma språk som ledde till att barnen inte kunde integrera sig i samhället. De lärde inte sig svenska språket och svenska kultur. Darvishpour & Westin (2015) beskriver integration att invandrare ska behålla sitt språk, kultur och normer samtidigt som anpassa sig i det nya samhället och skapa relation med andra som leder till tillit och öppenhet i samhället. Resultatet av denna studie visar att ensamkommande barnen har varit öppna, sociala och nyfikna men de lyckades inte skapa nära relation med folk och anledning kan vara att kulturkrock eller befolkningen inte ville ha kontakter med ensamkommande barn. Enligt ensamkommande barn skulle Myndigheter sprida rätt information om integration för att folk accepterar nyanlända i generell. Enligt barnen hade de själva försökt att integrera och skapa sociala nätverk och de lyckades utan att socialtjänsten hjälpt de, Detta instämmer med Diaz (1993) teori att individen ska ha förtroende och förmåga att integrera sig i samhället. Resultatet visar att samhället och myndigheter inte har bidragit med att ensamkommande barn integrera sig lätt. Resultatet visar att det har varit flera hinder i integrationsprocess bland annat språksvårigheter, brist på åtgärder från socialsekreterarna, oklar framtid på grund av fördröjning i asylprocess, kulturkrock och tidsbrist. Det har framkommit att barnen hade placerades om och om på grund av boendebrist och andra anledning som påverkade barnens integration i samhället. Kommunikation via tolk har inte påvisat något stort problem i barnens kontakt med socialtjänsten men det har varit missförstånd för barnens asylprocess på grund av fel tolkning eller sätta egna värderingar och åsikter som ledde till negativa konsekvenser i barnens asylutredning. I migrationsverket utredning kunde barn inte rätta feltolkning i efterhand men hos socialsekreterarna eller skolan var det möjligt att rätta feltolkning. Resultatet visar att barnen har fått hjälp av kyrkor och andra kulturella föreningar i kommunen för att delta i olika kulturella och sociala aktiviteter. Kyrkan ordnade språk café för att barnen ska utveckla deras språkkunskap, besöka olika historiska platser för att lära känna om svensk historia och hjälpa att skapa kontakter för att hitta jobb och boende. Darvishpour & Westin (2015) beskriver att integration är att nyanlända ska delta i samhällets utveckling, sociala aktiviteter och tillgång till rättigheter. Barnen upplevde att det var svårt att ha kontakt med andra svenska ungdomar för att de svenska ungdomarna inte hade fått information om invandrare och integration. Det var svårt att förstå andra kulturer och normer. Resultatet visar att det var inte bara ensamkommande barn som skulle anpassa sig i svenska samhället och lära känna allt istället samhället ska acceptera de och deras kulturella normer och värderingar. Staten skulle spela sin roll på att utbilda mer personal som jobbar med invandrare och använder media för att dela information om andra kulturer. I resultatet framkom att barnen fick de basala behoven samt ett tryggt och säkert liv för att de flydde från krig och konflikter under en längre period. Det var viktigt ta hänsyn till barnens självkänsla och önskningar och uppfylla deras behov. Barnen förväntade mer från myndigheter och de upplevde att det inte fanns jämlikhet när de jämförde sig med svenska ungdomar. Resultatet visar att barnen inte hade känsla att de var en del av samhälle på grund av att de inte hade uppehållstillstånd och rätt till arbete. Integrationspolitik fungerade inte riktig när det handlar om ensamkommande barn.

Barnen fick de grund behovet såsom mat, boende och skolgång men det var andra viktiga saker som ett ensamkommande barn behöver när kommer i ett nytt land. Det var viktig med rätt information om landet, vilka rättigheter och skyldigheter dem har. Det framkom i resultatet att barnen inte fick tillräcklig uppmärksamhet under år 2015 och senare.

Empowerment syftar att göra människor effektiva och självständiga och öka självförtroende för att påverka sitt liv och minska hinder som har negativa konsekvenser och effekt på personens sociala och dagliga liv. Migrationspolitisk blev politiska partiernas konflikt punk som påverkade alla invandrare och specifikt ensamkommande barnen. Det fanns begränsade resurser som begränsade möjligheter till barnen att känna sig trygga och bekväma. I teorin finns massa åtgärder som i den tidigare forskningen nämns till exempel Hitta Rätta, Samarbete för Trygghet och behandlingsmetod. Hitta Rätt är strukturerade information där barn integrerar i svenskt samhälle genom olika teman. Samarbete för trygghet är en annan modell där barnen förändrar sina vardagsliv med egen vilja och motivation och behandlingsmetod används av socialtjänsten för att barn ska öka känsla av frihet och förtroende genom ser på saker och utvärdera. (Arezo & Ali 2020). Resultatet visar att barnen inte har haft någon av dessa åtgärder eller modeller för att utveckla integration och empowerment. Istället de själva försökte hitta lösningar och använda deras kontakter för att klara sig med vardagslivets utmaningar. .

Resultatet visar att det har varit hinder i barnens empowerment och dessa hinder var språk, brist på rätt information från socialtjänsten, begränsade tid, fördröjningen av asylprocess och skiftet mellan socialtjänsten och migrationsverket efter barnen fyllde 18 år. Barnen hann inte lär sig svenska språket för att klara sig i samhället och hitta jobb och försörja sig. Barnen hade inte rätt att arbeta för att de inte fått uppehållstillstånd och kontakten avbrott med socialtjänsten dagen de fyllt 18 år. Barnen fick inte rätt information om samhällets olika delar. Socialsekreterarna har genomförandeplaner och uppföljning planer för att se hur barn utvecklar sig genom tiden. Att ordna olika aktiviteter som barnen önskar för att ökar barnets självförtroende. Ensamkommande barnen har tidigare försörjt sin familj och arbetat i deras egna länder och de hade lätt att skapa kontakter med andra i samhället och hade självförtroende vilken var positivt men levnadssituation förbättras i ett nytt land och system om socialtjänsten har varit mer aktiv och prioriterats barnens andra behov. Socialsekreterarna skulle ha gjort kartläggning och introduktionssamtal med varje barn för att integrationsprocess blir enklare men enligt barnen har de inte haft individuella kartläggningar eller introduktionssamtal. Enligt Askheim och Starrin 2007 är det socialsekreterarnas uppdrag att arbeta mot orättvisa och ojämlikhet för utsatta och svaga grupper i samhället som instämmer från barnens perspektiv. Det har varit något fall att barnen kände sig utanför och exkluderat men i stort sett var det bra bemötande när det gäller jämlikhet och jämställdhet.

8 Diskussion och slutsats

Vid analysen av samtliga intervjuer kom det fram ett mönster av underteman: bättre kontakt med socialtjänsten. Informationsflöde, integrationsprocess, rätt till arbete och självbestämmande, skyndsamt och rätt beslut från migrationsverket samt rätt och snabb åtgärd vid socioekonomiska och hälso- och sjukvårds problematik.

Resultat från intervjuerna belyser en önskan om att bevara självkänslan och att bli behandlad med värdighet. När omständigheterna förändras beskrivs deltagarnas integration och social kontakt som en tillgång som gjorde det möjligt att fortsätta med ett bra liv där man inte drabbas av negativa tankar och besvärliga konsekvenser. Det här resultatet bekräftas av Zingmark och Sharma (2016) som i sin studie har kommit fram till att barn som får rätt stöd av samhället och myndigheten ger en känsla av trygghet samt viljan att tänka positivt. Resultatet i studien visar att ensamkommande barnen upplevde brist på åtgärder från socialtjänsten angående integration och empowerment men dem har stark viljan och intresse att vara en del av samhället och bidra till olika sociala och ekonomiska aspekter av samhället. Vidare visar analysen att den oro och besvikelsen som funnit hos ensamkommande barn har vid liten hjälp från olika aktörer till exempel lärarna, kyrkan och vänner minskat i stort sett. Oron som sådan har bestått av en bristande självförtroende, självvaktning samt positiva tankar att integrera sig i samhället. Det fanns brister i form av empowerment, resurser och kunskap inom olika område där barn var i kontakt med. Barnen upplevde att det fanns brister i planeringen och samarbete mellan olika kommuner som orsakade att barnen fick flytta flera gånger från ett boende till andra och boende till familjehem. Detta ledde till att barnens skolgång och psykiska hälsa påverkades negativt samt icke förberedelse från myndigheter att ta emot flyktingar och ensamkommande barn dröjde asylprocess, integrationsprocess och andra viktiga ärenden. Barnens förtroende för socialtjänsten minskade på grund av att socialtjänsten inte lagt fokus på barnens integration och empowerment. Trots de dåliga planeringar och brister i politiken har barnen lyckats lära sig svenska språket, hitta rätt yrke och försörja sig på ett bra sätt.

Barnens situation blev värre efter dem fyllde 18 år och avbrott kontakt med socialtjänsten som påverkade de psykisk. Barnen hade inte hunnit lära sig svenska språket verkan fått tillräcklig information om svenska samhället för att försörja sig och klara sig. Studien visar att barnen själva har skapat kontakter med folk i samhället såsom svenska kyrkan, lärarna och vänner för att hitta jobb, boende och information om andra samhällsfrågor. Ensamkommande barn har haft tuffa tider innan och efter flykten till Sverige. De har med sig fysiska och psykiska trauma som behöver mer uppmärksamhet och prioritering. Studien visar att socialsekreterarna inte hade tillräcklig kontakt med barnen när det handlar om integration. De träffade barnen på en bestämd tid en gång i månaden och ställde frågor om skola och boende. Enligt barnen om de hade missat något möte eller de skulle träffa socialtjänsten då hade de inte möjlighet att träffa socialsekreteraren när som helst. Tack varje social media och information som barnen själva hitta och spred till varandra för att hitta svar på frågorna som egentligen var socialtjänstens ansvar. Det har varit positivt att barnen umgicks med andra från olika ursprung och kultur som hjälpte de att lära sig svenska samt skapa bra kontakter. Resultatet visar att barnen påverkades psykisk på grund av oförväntat åtgärder från myndigheter och kommunen men de hittade olika aktiviteter som musik, idrott och kontakt med olika kulturföreningar för att må bättre både fysisk och psykisk.

Studien visar att det har framkommit hinder i barnets integrationsprocess och empowerment form av brist på boende, familjehem, personal att kartlägga barns skolgång, utbildade tolkar

och fördröjningar i barnen asylärende och oklar framtid. Socialsekreterarna hade inte förmåga att påverka och förbättra dessa brister. Barnen placerades i HVB hem eller familjehem där de talade samma språk som påverkade barnens utveckling för språk och att umgås med andra i samhället. Ett annat viktig aspekt och hinder och påverkade barnens integrationsprocess var att barnen var rädda för att konflikt mellan socialsekreterare och barn kan påverka negativt deras asylprocess. De hade tidigare erfarenhet från deras egna länder att myndigheter har makt och kan göra allt som de vill. Detta ledde till att barnen inte vågade ifrågasätta socialsekreterarna om deras insatser om integration. Det var brist på förtroende till myndigheter och rädslan.

Barnen psykiska ohälsa har också varit en viktig faktor som har effekter om barnens utveckling och lust att bli del av samhället. Barnen mådde inte bra efter omständigheter och migrationspolitisk där alla fem barn som jag intervjuade fick avslag i deras asylärende. De hade ansvar att först och främst försörja sig själva och sedan hjälpa deras familjer som är invänta till att de får ekonomisk hjälp. Barnen kunde inte fokusera på studier, aktiviteter och andra viktiga aspekter i deras integration istället deras hela fokus låg på asylprocess och målet var att få uppehållstillstånd för att börja ett normalt liv. Socialsekreterarna hade ingen påverkan om barnens asylprocess däremot kunde socialsekreterarna hänvisa barnen till Hälso- och sjukvården för psykisk hjälp. När det handlar om relation mellan ensamkommande barn och socialsekreterarna då det finns både bra och mindre bra resultat. Några av barnen hade haft bra relation med socialsekreteraren som studien visade medan andra hade svårt att skapa en bra relation med socialsekreteraren. Barnen som önskade olika saker och ting fick inte uppfyllas av socialsekreteraren då blev barnen var missnöjda och ville byta socialsekreterare. En del barn flyttades flera gånger från HVB hem till andra HVB hem och familjehem som hade påverkat deras skolgång och integration samt byte av socialsekreteraren i andra kommuner. Barnen skulle ha haft fast plats i en kommun och boende för att de känner sig trygga och fokusera på skolan.

Samhället har också varit en viktig faktor enligt studien som spelade roll för barnens integration. Studien visar att det inte fanns rätt och tillräcklig information om invandrare och deras rättigheter och skyldigheter. Medborgarna får inte rätt och tillräcklig information från staten och myndigheter. Social media och andra nyhetsflöde som sprider falsk information om invandrare och ensamkommande barn kan leda till att barnen få negativa konsekvenser från medborgare i samhället. Folk vågar inte ha kontakt med ensamkommande barn på grund av falska nyheter och information som cirkulerar i social media. Däremot har barnen själva lyckades skapa bra kontakter med folk i deras skolor, arbetsplatser och i samhälle. Barnen har visat positiva beteende som skapade trygg relation med andra. Ensamkommande barn har varit öppna , självständiga och duktiga att klara sig och integrera i samhället.

Studien visar också att barnen har lyckas att ha bra sociala nätverk som har varit väldigt positiv i barnens integration och empowerment process. Barnen har varit öppna och sociala samt försökte skapa bra kontakter i samhället som har varit behjälpliga i att hitta arbete, boende och andra samhälles information. Kyrkan har varit bra aktör som har skapat möjligheter för barnen att lär sig svenska språket, hitta jobb och boende samt hjälpa de med asylprocess även efter att barnen fyllde 18 år. Barnen har hittills klarat sig bra och är taggat att kämpa för att utveckla mer och vara goda förebilder för andra ensamkommande barn och samhället. Barnen önskar att de skulle vara mer delaktiga och självständiga i sin vardag vilket gynnar samhället i stort. Det är en risk att framtiden visar att tillgängligheten av

personalresurs inte kommer att räcka därför socialtjänsten bör ändra strategi och planeringen för framtida situationer.

Avslutningsvis summerar jag att ensamkommande barnens integrationsprocess har haft brister från socialtjänstens roll. Socialtjänsten kunde inte uppfylla kraven för integration för ensamkommande barn vid olika anledningar. Gymnasielagen har påverkat barnets integrationsprocess samt utveckling på alla möjliga sätt. Ensamkommande barnen har själva lyckas integrera sig i samhället och försörja sig. Socialtjänsten och myndigheter kunde ha gjort bättre och prioriterat barnens integration över andra mindre viktiga insatser. Det är oerhört viktig att barn ska ha de grund behov såsom boende, mat, skola och trygghet men integration är lika viktig för barnens framtid. Det behövs bredare studie för att kunna dra mer säker slutsats ensamkommande barns integrationsprocess.

9 Förslag på vidare forskning

Min forskning var om ensamkommande barns integrationsprocess ur barnens perspektiv. Det kan vara bra att forska om ensamkommande barns integrationsprocess utifrån familjehem och HVB hem personal som kan ge mer detaljerad och djup information om hur integrationsprocess varit från deras perspektiv.

10 Käll och litteraturförteckning

Askheim, OP. & Starrin, B. (2007) *Empowerment i teori och praktik*. (Red). Gleerups Utbildning AB. Malmö.

Backlund, Å. Eriksson, R. Von Greiff, K och Åkerlund, E. (2012). *Ensam och flyktingbarn –barnet och socialtjänsten om den första tiden i Sverige*. FoU Nordväst; FoU Nordost: FoU Södertörn.

Brekke (2004), *While we are waiting*, Uncertainty and empowerment among asylum-seekers in Sweden. Institute of social research, Oslo

Brunnberg, E & Hart, A. (2016). *En magisk box för resiliensskapande insatser*. I: Socialmedicinsk tidskrift. (1/2016)

Blackwell, D. Melzak, S. (2000). *Far from the Battle but Still at War: Troubled Refugee Children in School*. Authoring Institution: Child Psychotherapy Trust, London (England)

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*, uppl:3 Stockholm, Liber AB.

Bucken-Knapp (2020) *Institutions and Organizations of Refugee Integration* Bosnian-Herzegovinian and Syrian Refugees in Sweden, uppl:1 Springer Nature Switzerland AG

Celikaksoy, A & Wadensjö, E. (2016). *Missuppfattningar om studier av ensamkommande barn*, Ekonomisk Debatt, Nr 2016, Årgång 44

Darvishpour, M, Westin, C. (2015). *Migration och etnicitet Perspektiv på ett mångkulturellt Sverige*, uppl:2:1 studentlitteratur AB, Lund

Diaz, Jose A (1993). *Choosing integration: a theoretical and empirical study of immigrant integration in Sweden*. Diss. Uppsala: Univ.

Eastmond, M. Ascher, H. (2011). *In the Best Interest of the Child? The Politics of Vulnerability and Negotiations for Asylum in Sweden*. Journal of Ethnic and Migration Studies, 37:8, 1185-1200

Granskär, M & Höglund-Nielsen, B. (2012). *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso och sjukvård*. Lund: Studentlitteratur

Hedlund, D. (2016). *Drawing the limits: Unaccompanied minors in Swedish asylum policy and procedure*, Stockholm University, Printed in Sweden by Holmbergs, Malmö 2016

Korac, M. (2003). *Integration and how we facilitate it: A comparative study of the settlement experiences of refugees in Italy and the Netherlands*. Sociology, 37(1), 51–68.
<https://doi.org/10.1177/0038038503037001387>

Kvale, S. & Brinkmann, S. (2009) Den kvalitativa forskningsintervjun. 2. uppl., Lund: Studentlitteratur

Lundberg, A & Dahlquist, L. (2012). *Unaccompanied Children Seeking Asylum in Sweden: Living Conditions from a Child-Centered Perspective*. Refugee Survey Quarterly.

Marie, H. (2009). *Ensamkommande men inte ensamma. Tioårsuppföljning av ensamkommande asylsökande flyktingbarns livsvillkor och erfarenheter som unga vuxna i Sverige*. Stockholms universitet.

Migrationsverket (2016). *Årsredovisning 2016 Migrationsverket*.
<https://www.migrationsverket.se/download/18.4100dc0b159d67dc6142a4e/1487775100129/Årsredovisning%202016.pdf> [2021-11-28]

Migrationsverket (2015). *Årsredovisning 2015 Migrationsverket*.
<https://www.migrationsverket.se/download/18.2d998ffc151ac3871593f89/1485556210405/Årsredovisning%202015.pdf> [2021-11-28]

Migrationsverket (2020). Mottagande av ensamkommande barn.
<https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/Kommuner/Om-ensamkommande-barn-och-ungdomar/Mottagande-av-ensamkommande-barn.html> [2021-11-28]

Nylander.L (2021). *Vad är empowerment och egenmakt*,
<https://formell.se/empowerment-och-egenmakt>

Sarstrand Marekovic, Anna-Maria. (2012). *Kommunalt mottagande av invandrare och flyktingar – 40 år av utmaningar och erfarenheter*. Socialmedicinsk tidskrift. (SoS 2/2012).

Stockholm: Elanders Gotab

SFS: 2016:38. *Lag om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning*. Stockholm: Arbetsmarknadsdepartementet IAS

SFS: 1980:620. *Socialtjänstlagen*. Stockholm: Socialdepartementet

Socialstyrelsen (2017). *Slutredovisning av uppdraget med anledning av det ökade mottagandet av ensamkommande barn m.m.*

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2017-6-15.pdf> [2021-11-28]

Socialstyrelsen (2020). *Ensamkommande barn och unga - Handbok för socialtjänsten*

<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/handbocker/2020-2-6588.pdf> [2021-11-28]

Unicef (2020). *Barn på flykt i Sverige*.

<https://unicef.se/fakta/barn-pa-flykt-i-sverige> [2021-11-21]

Unicef (u.å.). *Barnkonventionen är vårt uppdrag*.

<https://unicef.se/barnkonventionen> [2021-11-21]

11 Bilagor

11.1 Bilaga 1

Information angående deltagande i examensarbete

Jag vill fråga dig om du vill delta i vårt examensarbete. Jag är student som studerar på Kandidatprogrammet i offentlig förvaltning vid Akademin för vård, arbetsliv och välfärd, Högskolan i Borås. Som en del i utbildningen gör jag ett examensarbete på kandidatnivå.

Vad är det för projekt och varför vill ni att jag ska delta?

Studien syftar att undersöka ensamkommande barns integrationsprocess och upplevelse efter hösten 2015 och senare. Relation mellan barn och myndighet osv. Syftet med ditt deltagande är att få en tydlig och djup information om upplevelser och verkligheten av integrationsprocess. Jag gör denna undersökning för mitt examinationsarbete för kandidatexamen i offentlig förvaltning.

Huvudman för examensarbetet är Högskolan i Borås, som är en statlig myndighet. Med huvudman menas den organisation som är ansvarig för studien.

Hur går examensarbetet till?

Min avsikt är att samla in information genom enskilda intervjuer med flera ensamkommande barn som kom till Sverige under hösten 2015 och senare. Intervjuerna beräknas ta max, ca. 60 min. Mitt önskemål är att hinna genomföra intervjuerna mellan veckor 47-49. Jag ser helst att intervjuerna spelas in för att underlätta mitt arbete vad gäller transkribering och analys av

materialet. De uppgifterna som samlas in kommer in endast användas för forsknings ändamålet.

Hur får jag information om resultatet av studien?

När examensarbetet är examinerat kommer det att publiceras enligt sedvanliga rutiner för examensarbete vid Högskolan i Borås och finnas tillgängligt i databasen DIVA. Jag kan även skicka ett exemplar av uppsatsen till dig om så önskas.

Deltagandet är frivilligt

Ditt deltagande är frivilligt och du kan när som helst välja att avbryta deltagandet. Om du väljer att inte delta eller vill avbryta ditt deltagande behöver du inte uppge varför, och det kommer inte heller att påverka ditt arbete. Om du vill avbryta ditt deltagande ska du kontakta handledaren eller studenter (se kontaktuppgifter nedan). För att delta behöver du lämna ditt samtycke.

Vad händer med mina uppgifter?

I examensarbetet kommer jag att samla in information från dig. Inga namn, uppgifter eller resultat som kan härledas till dig som person kommer att redovisas i examensarbetet. Allt material kommer att behandlas så att inte obehöriga kan ta del av det, i enlighet med gällande lagstiftning. Det datamaterial som samlats in, kommer att förstöras när examensarbetet är examinerat och godkänt varvid personuppgiftsbehandlingen upphör.

Behandlingen av uppgifter om dig sker med stöd av artikel 6.1 (a) i dataskyddsförordningen (samtycke). Högskolan i Borås är personuppgiftsansvarig. Som deltagare har du ett antal rättigheter enligt dataskyddsförordningens artikel 15-18, 20 och 22, som bland annat innebär att du har rätt att ta del av de uppgifter om dig som behandlas i studien samt få dessa rättade eller raderade. Du har också rätt att få behandlingen av uppgifter om dig begränsad. Kontakta ansvarig handledare (kontaktuppgifter nedan) i dessa fall.

Om du har frågor kring behandlingen av dina personuppgifter är du välkommen att i första hand kontakta ansvariga för examensarbetet eller handledaren. Du är också välkommen att kontakta högskolans dataskyddsombud via e-post, dataskydd@hb.se, med synpunkter. Du har därtill rätt att klaga på högskolans behandling av personuppgifter till Datainspektionen, som är tillsynsmyndighet.

Ansvariga för examensarbetet

Name: Shabbir Hussain , Tel: 0739394597

Email: shabbirhussainkhan85@gmail.com

11.2 Bilaga 2

Samtycke till deltagande i uppsatsen

Jag har fått muntlig och skriftlig information om examensarbetet och har haft möjlighet att ställa frågor. Jag får behålla en kopia av den skriftliga informationen.

Jag samtycker till att delta i examensarbetet och att uppgifter om mig samlas in och behandlas på det sätt som beskrivs i informationen ovan.

Namnteckning

Ort och datum

11.3 Bilaga 3

Intervjuguide till ensamkommande barn

Preliminärfrågor

- Kan du beskriva om dig själv lite?

Fördjupningsfrågor

1. Hur var det för dig när du kom till Sverige 2015 ? Vilka är dina erfarenheter från den här tiden?
2. Vilka var dina behov under den här perioden och hur hanterades dem av socialtjänsten? Fick du gehör ? Hur ?
3. Vad betyder begreppet integration (Försörjning och utbildning) för dig?
4. Hur ser du på socialtjänstens roll angående integration? Hur tycker du att det kan bli bättre?

5. Vad har du haft för kontakt och vilken relation har du haft med socialtjänsten ? Vad har du fått för stöd ?
 6. Vilka hinder du mött när du haft kontakt med socialtjänsten? Hur skulle relationen med dem ha kunnat förbättras?
 7. Hur upplevde du kommunikationen med socialtjänsten genom tolksamtal? – Vad anser du eventuella brister och missförstånd i tolkning hade för konsekvenser på din asylärenden och integrationsprocess?
 8. Vilka svårigheter har du upplevt för integrationsprocess (försörjning och utbildning) ?
 9. Vad hade du för möjlighet att påverka din vardag,
 - asylprocess ?
 10. Har du fått stöd av socialtjänsten med att lära dig svenska ? Vilket slags stöd ? Hur har det gått till ?
 11. Kunde du bestämma över ditt vardagsliv t.ex. hobby, skolgång och pengar ?
 12. Har socialtjänsten bidragit till kontakt med din familj i hemlandet ? På vilket sätt ?
 13. Hur viktigt upplevde du att socialt nätverk var för dig?
 - Vilka sociala kontakter har du ? Hur har du gjort för att få dem ?
 - Hur har dina kontakter hjälpt dig ?
 14. Vilka åtgärder vidtog socialtjänsten för att hjälpa dig påverka din levnadssituation?
 15. Har du fått stöd med psykiska hälsa och hur har det gått.
 16. Vad har du jobbat hittills ? Hur har det varit för dig ?
 - Hur fick du jobbet ? Hur är din kontakt med dina kollegor ?
 - Hur ser du på ditt framtida arbetsliv ?
 - Avslutningsfråga
- Finns det något vi har missat som du vill tillägga?

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se